

REGIA CA PAZNIC AL PORȚII

PROCESUL de Steven Berkoff după Franz Kafka ● TEATRUL TINERETULUI DIN PIATRA NEAMȚ ● Data premierei: 10 octombrie 1993 ● Regia: Alison Sinclair ● Scenografia: Adina Panaitescu ● Distribuția: Constantin Ghenescu (Iosef K), Liviu Timuș, Cornel Nițoară, Cristinelu Pădure, Ion Muscă, Florin Măcelaru, Romeo Tudor, Radu Olăreanu, Lucreția Mandric, Paul Chirilă, Gheorghița Iftimie, Florin Mircea Jr., Ioan Murariu (Corul).

Ca și domnul K, spectacolul se oprește în fața porții dincolo de care e înțelesul. Paznicul nu-i dă voie omului să intre, iar omul „face multe încercări de-a fi lăsat înăuntru și-l obosește pe păzitor cu insistențele sale. Adeseori păzitorul îl supune la mici interogatorii, îl întreabă de unde e de fel și multe altele, dar sînt întrebări puse doar de formă, așa cum pun domnii cei mari; iar la urmă îi spune tot mereu că încă nu-i poate da drumul înăuntru”. Sensul lumii, sensul procesului va rămîne mereu obscur pentru individ, dar și ce se întîmplă cu insul angrenat în labirintul cunoașterii va rămîne un mister pentru spectator. Un mister indiferent.

Împovărat de semnificații și interpretări, romanul lui Kafka **Procesul** se supune cu greu unei transpuneri scenice: realismul implicit, corporalitatea actorilor, a elementelor de decor umplu spațiile dintre cuvinte, obligînd la o opțiune, la o anume descifrare. Reprezentarea tainei anulează taina.

Regizoarea Alison Sinclair a ales dramatizarea lui Steven Berkoff – pe care îl admiră pentru „teatrul său foarte fizic, foarte corporal” –, modificată în funcție de propriile obsesii, luîndu-și „libertatea de a-l completa cu pasaje esențiale omise de el din carte... Așa cum cere romanul, sîntem atît înlăuntru cît și în afara minții lui K.” De fapt, nu sîntem nicăieri, decît în fotoliul de spectator din care urmărîm la început

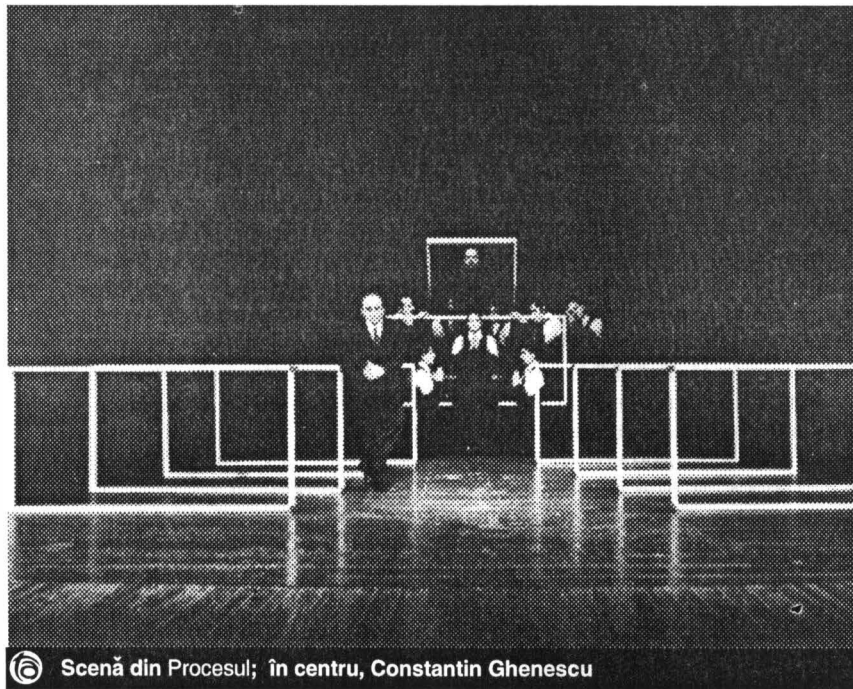
cu oarecare curiozitate, apoi cu plictiseală și în cele din urmă cu oboseală mișcarea „corului” în jurul personajului, încercînd legături cu ceea ce am citit odată. Universul scenic, epurat de viață, se dezvoltă după o logică proprie, coerentă în felul ei, dar străină de dramă. Adina Panaitescu a conceput o scenografie care permitea – teoretic – menținerea ambiguității necesare între parcursul realist și itinerarul inițiativ. În evoluția spectacolului, însă, cadrele simple de lemn capătă o semnificație autonomă și, de la un punct încolo, admirăm doar precizia și îndemînarea cu care trupa le manevrează.

Constantin Ghenescu joacă personajul. Și îl joacă bine, gradînd evoluția, impasul

orgoliului, neputința verticalității, umilința ca victorie asupra absurdului. Dar toate nuanțele se risipesc în fața baletului mecanic creat de grupul pe care regizoarea l-a vrut a fi atît lumea ostilă, cît și conștiința lui Iosef K. Grupul funcționează în sine, fără relație nici cu Iosef K., nici între cei care-l alcătuiesc, nici cu spectatorul.

Dacă în parabola lui Kafka ușa care dă înspre lege e întredeschisă, iar interiorul interzis omului este atrăgător, spectatorul stă în fața unei uși bine zăvorîte pentru care regizoarea nu-i oferă nici o cheie; și nici el nu se simte stimulat la o căutare pe cont propriu.

MAGDALENA BOIANGIU

Scenă din **Procesul**; în centru, Constantin Ghenescu

ȘI CE VA FI MÎINE?

AJUTOR, SALVAȚI UN DOBITOC (HOTUL SENTIMENTAL) de Tudor Popescu ● TEATRUL „V.I. POPA” DIN BÎRLAD ● Data premierei: 10 octombrie 1993 ● Regia: Constantin Petrican ● Scenografia: Adriana Raicu Petre ● Distribuția: Virgil Leahu (Dudu), Eudoxia Volbea (Doly), Marcel Anghel (Dona), Geta Cacevschi (Dida), Constantin Petrican (Dide).

Stagiunea 1993/1994 a debutat la Bîrlad cu destule griji; numărul actorilor rămași la Teatrul „Victor Ion Popa” este, după știința mea, cel mai mic de la înființarea instituției, iar regia profesionistă n-are, aici, nici un reprezentant. În aceste condiții, întocmirea unui repertoriu, fie el de perspectivă probabilă sau doar posibilă, este iluzorie, contactarea citorva regizori sfîrșindu-se doar cu o amicală strîngere de mînă: textele propuse de teatru nu le-au reținut atenția, iar cele agreeate de dîșii nu

aveau acoperire actoricească. Totuși, „garda moare, dar nu se predă!”.

S-a pornit la drum în noul an teatral cu un spectacol agreeabil – pe un text care, fără a emite pretenții de comedie fundamentală, a fost urmărit cu participare de privitori – și cu un gest elegant și motivat: sărbătorirea împlinirii de către actorul Constantin Petrican a 40 de ani în profesie, ultimii 33 dintre aceștia, petrecuți în exclusivitate la Teatrul „Victor Ion Popa”. Intrarea în scenă a lui

Constantin Petrican a fost salutăta emoționant de cei prezenți în sală.

Cred că opțiunea birădeană pentru un titlu ad-hoc, socotit mai incitant decît cel ales de autor, nu se justifică; peripețiile vesele, dar incluzînd simburile unei neliniștitoare derive, sub semnul căreia se mișcă personajele, îl au în epicentrul lor pe Dudu, funcționarul cuminte, corect, panicat la gîndul că doamna dumisale începe să-l considere neinteresant pentru că nu se comportă aidoma temerarilor și durilor contemplați cu asiduitate și încintare la video, ba chiar și la televizor. Se hotărăște, deci, să se arunce în marea aventură a vieții sale, să „dea lovitura”, subtilizînd, la nevoie chiar prin constrîngere, bănuitele bijuterii aflate în posesia pictorului Dona. Gestul, consideră spărgătorul de ocazie, îl va rea-